

Fiiller

Fiilin tanımı, **fiil kökü ve gövdesi**, **iş, oluş ve durum fiilleri** ile “Kim ya da ne etkileniyor?” karar kuralı tek sayfada. Ardından 5 çözümlü örnek ve cevap anahtarlı 10 soruluk test.

1 Fiil (eylem) nedir?

- İş, oluş, hareket ya da durum bildiren kelimedir.
- Sonuna **-mek/-mak** gelince anlamlı olur: gelmek, büyümek, uyumak.
- “Masamak” diye kelime yok; “masa” fiil değildir.
- Kip ve kişi ekiyle çekimlenir: gel-di-m.

2 Fiil kökü ve gövdesi

- Kök:** yapım eki almamış en yalın hâl: gel-, oku-, sev-.
- Gövde:** köke yapım eki gelerek oluşur: taş + la → taşla-.
- Türemiş fiilde -mek/-mak atılınca kalan kısım gövdedir.
- Gövdenin kökü isim olabilir: su → sula-.

3 Anlamına göre fiiller

- İş fiili:** bir nesne etkilenir; başına “onu” gelir: okumak, kırmak.
- Oluş fiili:** zamanla kendiliğinden değişim: büyümek, solmak.
- Durum fiili:** öznenin hâli; nesne ve değişim yok: uyumak, koşmak.

4 Karar kuralı

- 1. Etkilenen bir nesne var mı? Evet → iş fiili.
- 2. Hayırsa: kendiliğinden değişim var mı? Evet → oluş fiili.
- Değişim de yoksa → durum fiili.
- Hareket bildiren “koşmak, yürümek” durum fiilidir.

İş, oluş ve durum fiilleri karşılaştırması

Tür	Tanım	Örnek fiil	Örnek cümle
İş fiili	Özne bir iş yapar, nesne etkilenir	okumak, kırmak, silmek	Elif kitabı okudu.
Oluş fiili	Zamanla kendiliğinden değişim olur	büyümek, solmak, sararmak	Yapraklar sarardı.
Durum fiili	Özne bir hâlde bulunur; nesne, değişim yok	uyumak, oturmak, koşmak	Bebek uyuyor.

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

Fiiller: adım adım 5 örnek

ÖRNEK 1 OLUŞ FİİLİ

"Bahçedeki elmalar yavaş yavaş kızardı." cümlesindeki fiil hangi anlam özelliğini taşır?

- 1 "Onu kızardı" denmez; etkilenen nesne yok
- 2 Elmalar zamanla kendiliğinden renk değiştiriyor

Cevap: Oluş fiili

ÖRNEK 2 İŞ FİİLİ

"Ayşe mektubu zarfa koydu." cümlesindeki fiilin türü nedir?

- 1 "Neyi koydu?" → mektubu
- 2 Mektup bu işten etkileniyor

Cevap: İş fiili

ÖRNEK 3 DURUM FİİLİ

"Dedem akşamları balkonda oturur." cümlesindeki fiilin türü nedir?

- 1 "Onu oturur" denmez; nesne yok
- 2 Zamanla bir değişim de yok; özne yalnızca bir hâlde

Cevap: Durum fiili

ÖRNEK 4 KÖK VE GÖVDE

"Bahçıvan çiçekleri suladı." cümlesindeki fiilin kökü ve gövdesi nedir?

- 1 Mastar: sulamak → eki atınca "sula" kalır
- 2 "Sula" = "su" ismi + "-la" yapım eki

Cevap: Kök: su · Gövde: sula-

ÖRNEK 5 AYNI KÖK, FARKLI TÜR

"Annem yemeği pişirdi." ve "Yemek pişti." cümlelerindeki fiillerin türü nedir?

- 1 "Neyi pişirdi?" → yemeği; nesne etkileniyor
- 2 "Pişti" cümlesinde yemek kendiliğinden hâl değiştiriyor

Cevap: pişirdi: iş fiili · pişti: oluş fiili

MİNİ TEST

Fiiller: 10 soruda kendini dene

Ad Soyad:

Tarih:

Doğru / Yanlış:

1. Aşağıdaki fiillerden hangisi iş fiilidir?

- A) uyumak B) büyümek
C) kırmak D) solmak

3. Hangi fiilin başına "onu" sözcüğü anlamlı biçimde getirilebilir?

- A) yatmak B) sararmak
C) oturmak D) yazmak

5. "Kışın günler erken kararır." cümlesindeki fiil hangi anlam özelliğini taşır?

- A) Durum fiili B) İş fiili
C) Oluş fiili D) Birleşik fiil

7. Aşağıdakilerden hangisi durum fiilidir?

- A) uyumak B) boyamak
C) yaşlanmak D) taşımak

9. Hangi cümlede durum fiili vardır?

- A) Ayşe resmi boyadı. B) Saçları ağardı.
C) Öğrenciler koştu. D) Yemek pişti.

2. "Babam arabayı yıkadı." cümlesindeki fiil hangi anlam özelliğini taşır?

- A) İş fiili B) Oluş fiili
C) Durum fiili D) Birleşik fiil

4. Aşağıdakilerden hangisi oluş fiilidir?

- A) okumak B) acıkmak
C) oturmak D) silmek

6. Hangi cümlede oluş fiili vardır?

- A) Kedi koltukta yattı. B) Çiçekler soldu.
C) Annem çayı demledi. D) Kardeşim güldü.

8. "Dedem parkta oturuyor." cümlesindeki fiil hangi anlam özelliğini taşır?

- A) İş fiili B) Durum fiili
C) Oluş fiili D) Birleşik fiil

10. Aşağıdakilerden hangisi türemiş (gövde) bir fiildir?

- A) gelmek B) okumak
C) sevmek D) taşlamak

Cevap anahtarı

1. C · "Onu kırdı" denebilir; nesne etkilenir
3. D · "Onu yazdı" anlamlıdır; iş fiili
5. C · Kendiliğinden gerçekleşen değişim
7. A · Nesne ve değişim yok; öznenin hâli
9. C · Koşmak hareket bildirir ama nesne almaz

2. A · Neyi yıkadı? → arabayı
4. B · Açlık zamanla kendiliğinden oluşur
6. B · Solmak zamanla olan bir değişimdir
8. B · "Onu oturuyor" denmez; değişim yok
10. D · taş + -la yapım eki → taşla-

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:

tahtaapp.com/blog/dersler/7-sinif-turkce-fiiller-konu-anlatimi